

ści Ziemi Baffina. Zimuje w południowo-wschodniej części Ameryki Południowej (del Hoyo et al. 1996). Biegus białorzutny jest trzecim, po biegusie arktycznym *C. melanotos* i biegusie płowym *Tryngites subruficollis*, najczęściej zalatującym do Europy amerykańskim siewkowcem (Fraser et al. 2007). Najliczniej stwierdzany jest na Wyspach Brytyjskich, gdzie do 2005 roku odnotowano łącznie 617 os. (Fraser et al. 2007, Fraser & the Rarities Committee 2007, Milne & McAdams 2005). Wielokrotnie obserwowany był m.in. w Hiszpanii, Francji, Holandii – 37 os. do roku 2009, Norwegii – 42 stwierdzenia do roku 2009, Szwecji i Danii – po 22 stwierdzenia do roku 2009 czy w Niemczech – 31 stwierdzeń do roku 2010 (Ovaa et al. 2010, Deutsche Avifaunistische Kommission 2012, www.birdlife.no, www.netfugl.dk, www.softnet.org, www.tarsiger.com). Dalej na wschód i południe obserwowany był m.in. 7 razy w Finlandii, raz w Czechach, 4 razy na Węgrzech (www.birding.hu, www.birdlife.fi, www.tarsiger.com). W październiku 2012 nalot biegusa białorzutnego, bezprecedensowy w granicach Zachodniej Palearktyki, odnotowano na Azorach, gdzie stwierdzono co najmniej 700 ptaków (Anonymus 2012).

Summary: Second record of the White-rumped Sandpiper *Calidris fuscicollis* in Poland. On 4.07.2012 a White-rumped Sandpiper was seen and photographed in a reclamation field near Świnoujście, Western Pomerania. The description of the birds is given and occurrence in Europe is discussed. The record was accepted by the Avifaunistic Commission.

Literatura

- Anonymus 2012. Western Palearctic News. Birding World 25: 420–427.
- Deutsche Avifaunistische Kommission 2012. Seltene Vogelarten in Deutschland 2010. Seltene Vögel in Deutschland 1: 10–49. Dachverband Deutscher Avifaunisten, Münster.
- Fraser P.A., Rogers M.J. and the Rarities Committee. 2007. Report on rare birds in Great Britain in 2005: Part I: non-passerines. Brit. Birds 100: 16–61.
- Fraser P.A. and the Rarities Committee. 2007. Report on rare birds in Great Britain in 2006. Brit. Birds 100: 694–754.
- del Hoyo J., Elliott A., Sargatal J. (eds). 1996. Handbook of the Birds of the World. 3. Lynx Edition, Barcelona.
- Milne P., McAdams D.G. 2005. Irish Rare Bird Report – Interim Version. IRBF PDF.
- Ovaa A., Groenendijk D., Berlijn M. and CDNA. 2010. Rare birds in the Netherlands in 2009. Dutch Birding 32: 363–383.
- Sikora A. 1998. Pierwsze stwierdzenie biegusa białorzutnego *Calidris fuscicollis* w Polsce. Not. Orn. 39: 262–265.

Marcin Sołowiej

Zakole 46/7, 71-454 Szczecin
trochiloides@gmail.com

Zbigniew Kajzer

Wiosny Ludów 3/35, 71-471 Szczecin
atricilla@interia.pl

Pierwszy przypadek zimowania szablodzioba *Recurvirostra avosetta* w Polsce

Od dnia 17.09.2011 regularnie na stawach w zachodniej części doliny Baryczy obserwowano jednego młodocianego szablodzioba *Recurvirostra avosetta*. Początkowo ptak ten przebywał na odsloniętym, błotnistym dnie stawu Jeleni III i Stary w kompleksie Radziądz,

natomiast między 08.–23.10 obserwowany był na sąsiednim kompleksie stawów Jamnik. W listopadzie i grudniu ptak ponownie przebywał na stawach w Radziądzu nocując na stawie Stary początkowo na płycznach, a po jego napełnieniu, pływając na wodzie w stadach krzyżówek *Anas platyrhynchos* lub gęsi zbożowych *Anser fabalis* i białoczelnych *A. albifrons*. W ciągu dnia szablodziób żerował na płycznach stawu Jeleni I w Radziądzu lub przelatywał na stawy kompleksu Jamnik, odległe od noclegowiska o około 5 km. Między 20. i 25.12 nastąpiło zlodzenie powierzchni większości stawów. W tym czasie wolne od lodu pozostało jedynie niewielkie oparzelisko na stawie Stary, przy którym szablodziób nocował. Natomiast w dzień próbował żerować na dnie spuszczonego stawu Jeleni II położonego w tym samym kompleksie stawów. Po odwilży między 26.12.2011 i 14.01.2012 obserwowano szablodzioba wyłącznie pływającego i żerującego na wodzie w stadach krzyżówek, początkowo na stawie Jeleni III w Radziądzu, a od początków stycznia 2012 na stawie Jamnik Dolny w kompleksie Jamnik. W tym okresie ptak żerował zanurzając całą głowę i szyję i wykonując powolne ruchy na boki (fot. 1). Ostatni raz szablodzioba na stawach w dolinie Baryczy widziano wieczorem w dniu 14.01 w stadzie krzyżówek na stawie Jamnik Dolny. Następnego dnia o zmierzchu, na Zbiorniku Mietkowskim (pow. wrocławski, woj. dolnośląskie), 75 km od stawów w zachodniej Dolinie Baryczy, podczas obserwacji zlatujących się na noclegowisko mew, stwierdzono jednego szablodzioba odpoczywającego na żwirowej wyspie. Zbieżność w czasie sugeruje, że obydwie obserwacje mogły dotyczyć tego samego osobnika, który przemieścił się ze stawów w dolinie Baryczy na południe z powodu nagłego ochłodzenia w nocy z 14 na 15.01 i i pojawienia się pokrywy lodowej na większości stawów.

Opisywane powyżej obserwacje szablodzioba są pierwszym przypadkiem zimowania tego gatunku w Polsce (Tomiałojc & Stawarczyk 2003). Do 2003 roku, w całym kraju najpóźniejsze jesienne obserwacje szablodziobów pochodziły z listopada (Tomiałojc & Stawarczyk 2003), przy skrajnej dacie 18.11.1991 pod Policami w północno-zachodniej Polsce

Fot. 1. Zimujący szablodziób *Recurvirostra avosetta*, stawy Radziądz, grudzień 2012 (fot. A. Kuźnia) – *A wintering Avocet, Radziądz fish-ponds, December 2012*

(Wysocki 1996). Na tym tle na uwagę zasługuje inna późna obserwacja pojedynczego osobnika, który przebywał w okresie 29.09–10.11.2007 na stawach w Radziądzu w dolinie Baryczy (W. Lenkiewicz i inni – dane niepubl.).

Współcześnie zachodnioeuropejskie populacje szablodzioba są osiadłe lub podejmują krótkodystansową lub średnidystansową migrację, przy czym zjawisko zimowania tego gatunku w Europie Zachodniej nasila się w związku z postępującym ociepleniem klimatu (Cramp 1998, Glutz von Blotzheim 2001, Hötker 2002, West 2005, Delany & Scot 2006). Obecnie niewielka część zachodnio-europejskiej populacji zimuje nad Morzem Północnym i Oceanem Atlantyckim w pobliżu łęgówisk u południowych wybrzeży Wysp Brytyjskich (ponad 4000 osobników w latach 2000) oraz północno-zachodniej Francji i Belgii (Hötker 2002, West 2005, Devos 2008). Ptaki z populacji gniazdujących w kontynentalnej części Europy Środkowej i Wschodniej zimują na europejskim i północno-afrykańskim wybrzeżu Morza Śródziemnego, przy czym liczebność w tym rejonie zmniejszyła się, co najprawdopodobniej związane jest z przemieszczaniem się szablodziobów do Europy Zachodniej (Cramp 1998, Glutz von Blotzheim 2001, Delany & Scot 2006). Skrócenie długości wędrówek, spowodowane ociepleniem klimatu, wpływa na zwiększenie sukcesu reprodukcyjnego i wzrost liczebności populacji szablodzioba (Hötker 2002), co niewątpliwie ma również związek ze wzrostem liczby przypadków gniazdowania tego gatunku w Polsce (Raporty Komisji Faunistycznej 2006–2011).

Summary: First wintering record of the Avocet *Recurvirostra avosetta* in Poland. A single Avocet stayed at fish-ponds in the western part of Barycz River valley, Lower Silesia, between 17.09.2011 and 14.01.2012. On 15.01.2013, the most probably the same individual was seen at Mietkowski Reservoir, located ca 75 km SW from previous place. It constitutes the first wintering of this species in Poland ever.

Literatura

- BirdLife International. 2012. Species factsheet: *Recurvirostra avosetta*. Dostęp <http://www.birdlife.org> w dniu 21/11/2012.
- Cramp S. (ed.). 1998. The Complete Birds of the Western Palearctic on CD-ROM. Oxford Univ. Press.
- Delany S., Scot D. (eds). 2006. Waterbird Population Estimates – Fourth Edition. Wetlands International, Wageningen.
- Devos K. 2008. Numbers and population trends of waders along the Belgian North Sea coast. In: Burton N.H.K., Rehfish M.M., Stroud D.A., Spray C.J. (eds). The European Non-Estuarine Coastal Waterbird Survey, pp. 5–11. International Wader Studies 18. International Wader Study Group, Thetford, UK.
- Glutz von Blotzheim U.N. (ed.). 2001. Handbuch der Vögel Mitteleuropas. 7. Aula-Verlag, Wiesbaden.
- Hötker H. 2002. Arrival of Pied Avocets *Recurvirostra avosetta* at the breeding site: effects of winter quarters and consequences for reproductive success. In: Both C., Piersma T. (eds). The avian calendar: exploring biological hurdles in the annual cycle. Proc. 3rd Conf. European Om. Union, Groningen, August 2001. Ardea 90 special issue: 379–387.
- Tomiałojć L., Stawarczyk T. 2003. Awifauna Polski. Rozmieszczenie, liczebność i zmiany. PTPP „pro Natura”, Wrocław.
- West R. 2005. Pied Avocets wintering in Britain, 1947–2001. Wader Study Group Bull. 107: 54–56.
- Wysocki D. 1996. Ptaki wodno-błotne zbiorników wód pościekowych Zakładów Chemicznych „Police”. Not. Orn. 37: 55–70.

Grzegorz Orłowski
Instytut Środowiska Rolniczego i Leśnego PAN
Bukowska 19, 60-809 Poznań
orlog@poczta.onet.pl

Wiesław Lenkiewicz
Szpitalna 3/14, 53-511 Wrocław
vlen@vp.pl